

Raadsmemo

Aan	De gemeenteraad
Datum vergadering	30 juni 2026
Onderwerp	Stand van zaken netcongestie (mei 2026)
Van	College
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Documentkenmerk	D-174114
Zaakkenmerk	Z-26-204407

Inhoud

Inleiding

Met dit raadsmemo brengen wij u op de hoogte van de actuele ontwikkelingen rondom netcongestie, het nieuwe maatschappelijk prioriteringskader van de Autoriteit Consument & Markt (ACM), de gevolgen voor de gemeente Beverwijk en de regionale samenwerking binnen de IJmond.

Dit memo sluit aan op eerdere raadsmemo's over netcongestie ("Toelichting congestiemanagement Beverwijk", D-140776, maart 2025; "Nieuwsbrief Energieregio NHZ en update netcongestie", D-150890, september 2025; "Ontwikkelingen netcongestie, ACM-prioriteringskader", D-171548, april 2026). In deze eerdere memo's is reeds ingegaan op congestiemanagement, de gevolgen van netcongestie voor bedrijven en de eerste ontwikkelingen rondom het nieuwe prioriteringskader.

Netcongestie is inmiddels een landelijk vraagstuk met grote maatschappelijke en economische gevolgen. De belangrijkste oorzaak is dat de verzwaring en uitbreiding van het elektriciteitsnet geen gelijke tred houden met de sterk groeiende vraag naar elektriciteit. Die vraag neemt toe door nieuwe aanvragen voor onder andere woningbouw, elektrificatie van bedrijven en de energietransitie, zoals de groei van zonnepanelen, laadpalen en warmtepompen.

Als in een regio sprake is van capaciteitstekort op het stroomnet spreken we van 'netcongestie'. Uiteindelijk moet voorkomen worden dat het elektriciteitsnet overbelast raakt en storingen ontstaan. In delen van Nederland zijn inmiddels wachttijden zichtbaar. Beverwijk bevindt zich, net als inmiddels vrijwel de gehele provincie Noord-Holland, in een congestiegebied.

Tot nu toe reserveerden netbeheerders een deel van de netcapaciteit voor kleinverbruikers, zoals huishoudens, woningbouwprojecten, laadpalen en mkb'ers. Daardoor konden deze partijen doorgaans nog aangesloten worden, zij het met enige vertraging. Dat verandert per 1 juli 2026. Vanaf dat moment vervalt de reservering voor kleinverbruikers en komt iedereen die in een congestiegebied een nieuwe aansluiting of een verzwaring wil aanvragen – groot én klein – op dezelfde wachtlijst totdat er opnieuw capaciteit beschikbaar is. Om ervoor te zorgen dat maatschappelijke functies, zoals woningbouw, onderwijs en zorg, niet volledig stilvallen, heeft de ACM een maatschappelijk prioriteringskader opgesteld. Dit kader bepaalt welke aanvragen bij schaarste voorrang krijgen en wordt in de periode tussen juli 2026 en januari 2027 gefaseerd ingevoerd. Hierover hebben wij u geïnformeerd middels het memo "Ontwikkelingen netcongestie, ACM-prioriteringskader" (D-171548, april 2026).

Wat verandert er met het ACM-prioriteringskader?

Om te zorgen dat in netcongestiegebieden belangrijke maatschappelijke functies zoals scholen, woningen en ziekenhuizen voorrang kunnen krijgen op een aansluiting, heeft de ACM een maatschappelijk prioriteringskader vastgesteld. Het kader bepaalt niet hoeveel extra ruimte er beschikbaar komt op het elektriciteitsnet, maar regelt uitsluitend de verdeling van de schaarse ruimte op het elektriciteitsnet. Het prioriteringskader werkt in feite vergelijkbaar met een wachtlijstsystematiek. Ook geprioriteerde projecten kunnen nog steeds op een wachtlijst terecht komen, maar krijgen wel voorrang op andere aanvragen.

Het kader bestaat uit drie categorieën:

1. **Congestieverzachters:** projecten die direct helpen om ruimte vrij te maken op het elektriciteitsnet krijgen de hoogste prioriteit. Hierbij kan gedacht worden aan grootschalige batterijsystemen, slimme energiesystemen, energiehubs en flexibel energiegebruik.
2. **Nationale veiligheid en vitale infrastructuur:** projecten die essentieel zijn voor veiligheid en continuïteit van de samenleving krijgen prioriteit. Denk hierbij aan ziekenhuizen, defensie, politie en noodhulpdiensten en waterbeheer.
3. **Essentiële basisbehoeften:** hieronder vallen onder andere woningbouw, scholen, openbaar vervoer en warmtevoorzieningen.

Alle overige aanvragen, zoals winkels, commerciële voorzieningen, laadpleinen, horeca, bioscopen en veel bedrijven, komen achter deze categorieën op de wachtlijst.

Maatschappelijke gevolgen

Het wegvallen van de reservering voor kleinverbruikers heeft grote gevolgen voor gemeenten, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Landelijk wordt verwacht dat woningbouwprojecten kunnen vertragen, verduurzamingsprojecten onder druk komen te staan, ondernemers langer moeten wachten op aansluitingen en gemeenten steeds vaker keuzes moeten maken in ruimtelijke ontwikkeling op basis van beschikbare energie-infrastructuur.

De verwachting is dat de netcongestie in onze regio pas richting 2038 structureel wordt verlicht, met de realisatie van grootschalige uitbreidingen van het 380kV-hoogspanningsnet van TenneT, inclusief nieuwe verbindingen en hoogspanningsstations in Noord-Holland. Tot die tijd zal sprake blijven van grote schaarste en tijdelijke maatregelen.

Impact voor de gemeente Beverwijk

De intrede van het prioriteringskader maakt dat gemeenten een gewijzigde rol krijgen. Gemeenten treden in de nieuwe situatie voornamelijk informierend, faciliterend en coördinerend op. Tegelijkertijd hebben gemeenten geen directe invloed op de daadwerkelijke oplossing van netcongestie en kunnen zij niet bepalen welke individuele aansluiting uiteindelijk voorrang krijgt. De verantwoordelijkheid voor de verdeling van transportcapaciteit ligt primair bij de netbeheerders Liander en TenneT, binnen de landelijke kaders van de ACM.

Wel wordt van gemeenten verwacht dat zij vanaf 1 oktober 2026:

- Woningbouw- en onderwijshuisvestingsprojecten vroegtijdig aanmelden.
- Projectinformatie actueel houden.
- Prognoses aanleveren voor toekomstige gebiedsontwikkelingen.
- Afstemming organiseren met netbeheerders.
- Inzicht geven in gebiedsontwikkelingen tot circa tien jaar vooruit.

Het nieuwe prioriteringskader vraagt een fundamenteel andere manier van werken. Netcapaciteit wordt steeds meer een bepalende factor binnen ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw, economische ontwikkeling en verduurzaming. Binnen de gemeente worden daarom momenteel overzichten opgesteld van relevante projecten en gebiedsontwikkelingen, zodat deze tijdig kunnen worden aangeleverd bij de netbeheerders en de provincie. Daarnaast wordt onderzocht hoe netbewust en netneutraal bouwen beter onderdeel kan worden van toekomstige gebiedsontwikkelingen.

Liander heeft een expliciete oproep aan gemeenten gedaan om (woningbouw)projecten die voldoende concreet zijn en binnen drie jaar starten, tijdig (uiterlijk 1 juli 2026) aan te melden. Die inventarisatie wordt uitgevoerd. In de meeste gevallen ligt der verantwoordelijkheid voor het aanvragen bij de initiatiefnemer.

Impact voor inwoners

Voor inwoners wordt de impact van netcongestie de komende jaren steeds zichtbaarder. Tot op heden konden kleinverbruikers doorgaans nog aangesloten worden op het net. Vanaf 1 juli 2026 verandert dit. Inwoners kunnen dan te maken krijgen met wachttijden voor nieuwe aansluitingen en voor verzwaring van bestaande aansluitingen en met beperkingen bij het plaatsen van bijvoorbeeld laadpalen en verduurzamen van hun woning.

Dat betekent niet dat inwoners direct zonder stroom komen te zitten, **Wel zijn uitbreidingen en nieuwe aansluitingen niet meer vanzelfsprekend.**

Impact voor kleine ondernemers

Kleine ondernemers en mkb-bedrijven worden sterk geraakt door de nieuwe systematiek. Ondernemers hebben elektriciteit nodig voor verduurzaming, elektrificatie van bedrijfsprocessen en laadvoorzieningen, maar ook voor uitbreiding van bedrijfsactiviteiten. Onder het nieuwe prioriteringskader vallen veel van deze aanvragen niet binnen de prioritaire categorieën. Hierdoor kunnen ondernemers langdurig op wachtlijsten terechtkomen, wat gevolgen kan hebben voor bedrijfsontwikkeling.

De gemeente ondersteunt ondernemers daarom onder andere via energiehub-initiatieven, met GreenBiz IJmond, Energieloketten, verduurzamingsprogramma's van de provincie (o.a. ontzorgingsprogramma MKB) en kennisdeling over slimmer energiegebruik.

Impact voor grote ondernemers en industrie

Grote ondernemers en industriële partijen ondervinden al langere tijd de gevolgen van netcongestie. Veel grootverbruikers staan inmiddels op wachtlijsten. Uit nieuwe informatie van Liander blijkt dat circa 680 grootverbruikersklanten aangesloten zijn in de gemeente Beverwijk, waarvan ongeveer 45 klanten op de wachtlijst staan voor een nieuwe aansluiting of verzwaring. Twee van deze aanvragen hebben prioriteit gekregen vanwege veiligheid of basisbehoeften.

Netcongestie raakt daarmee direct de economische ontwikkeling van de regio en kan gevolgen hebben voor verduurzaming van de industrie.

Gevolgen voor woningbouw

Netcongestie heeft directe gevolgen voor woningbouwprojecten. Waar woningbouwprojecten voorheen indirect profiteerden van gereserveerde kleinverbruikerscapaciteit, vallen zij vanaf 1 juli 2026 onder het nieuwe prioriteringskader. Dit hield echter niet in dat nieuwe woningbouwprojecten altijd een aansluiting konden krijgen, maar de kans daarop was wel groter. Woningbouw valt binnen de categorie 'essentiële basisbehoeften' en krijgt daarmee prioriteit, maar dit biedt geen garantie op een directe aansluiting. De daadwerkelijke beschikbaarheid van capaciteit blijft afhankelijk van beschikbare ruimte op het net, keuzes van de netbeheerder en volgorde van aanvragen.

Om gemeenten meer handelingsperspectief te bieden wordt landelijk gewerkt aan de methode '*Eerder aanvragen*'. Hiermee kunnen gemeenten vanaf 1 oktober 2026 al in een vroeg stadium netcapaciteit aanvragen voor toekomstige

woningbouwprojecten. Over deze werkwijze heeft de gemeente op 24 april 2026 een brief ontvangen van de provincie Noord-Holland (D-172582). De brief "Woningbouw en netcongestie" is als bijlage aan dit memo toegevoegd.

Voor Beverwijk betekent de nieuwe methode van eerder aanvragen, dat dit dat netcapaciteit een expliciete randvoorwaarde wordt bij woningbouw. Daarnaast is vroegtijdige afstemming met Liander en TenneT noodzakelijk, raakt gebiedsontwikkeling steeds meer gekoppeld aan energie-infrastructuur en wordt netbewust bouwen belangrijker.

IJmondiale samenwerking

In IJmondiaal verband wordt bekeken wat de impact is van het nieuwe ACM-prioriteringskader en hoe gemeenten hier zoveel mogelijk gezamenlijk invulling aan kunnen geven. Beverwijk werkt hierin samen met Heemskerk en Velsen. Beverwijk geeft voorkeur aan een samenwerking per (onder)station, wat zou betekenen dat we mogelijk wél samenwerken met Uitgeest, maar niet met Zuid-Kennemerland. Deze opzet wordt momenteel getoetst bij Heemskerk en Velsen.

De samenwerking richt zich met name op bestuurlijke afstemming, de gezamenlijke lobby en afstemming met netbeheerders en provincie. Op 21 april 2026 hebben de colleges van de IJmondgemeenten gezamenlijk een oproep gedaan aan de provincie Noord-Holland om regie te nemen op het dossier netcongestie en het ACM-prioriteringskader. In deze brief geven de gemeenten aan zich zorgen te maken over stilvallende gebiedsontwikkelingen, concurrentie tussen gemeenten, het gebrek aan regionale regie en de maatschappelijke en economische gevolgen van netcongestie. De gemeenten verzochten de provincie om een coördinerende rol te pakken en samenwerking tussen gemeenten te organiseren en daarmee regie te voeren richting Rijk, VNG, IPO en netbeheerders. Deze brief is toegevoegd als bijlage aan deze memo (D-171691).

Rol van provincie en Rijk

De provincie Noord-Holland heeft inmiddels aangegeven een meer coördinerende rol te willen vervullen, om onderlinge concurrentie zo veel mogelijk te voorkomen. Daarbij zet de provincie onder andere in op ondersteuning van gemeenten. Daarnaast lobbyen provincie, VNG en IPO gezamenlijk richting het Rijk en de ACM voor meer duidelijkheid over de toepassing van objectieve criteria, en daarbij de volgorde van prioritering en de uitvoerbaarheid van het nieuwe systeem. Tegelijkertijd benadrukken zowel provincie als gemeenten dat de structurele oplossing ligt in het uitbreiden van het elektriciteitsnet, verzwarend van de bestaande infrastructuur, de bouw van nieuwe hoogspanningsstations én slimmer gebruik maken van het huidige net.

Wat doet Beverwijk momenteel?

De gemeente Beverwijk zet op verschillende manieren in op het beperken van de gevolgen van netcongestie.

1. **Energiehubs:** de gemeente ondersteunt energiehub-initiatieven op bedrijventerreinen. Energiehubs maken het mogelijk dat bedrijven gezamenlijk energie opwekken, slimmer energie verdelen en de beschikbare capaciteit efficiënter benutten. Binnen Beverwijk lopen verschillende initiatieven, waaronder een vergoederd initiatief op het bedrijventerrein waarbij ondernemers concreet werken aan de realisatie van een energiehub en een nieuw initiatief vanuit een initiatiefnemer op Sportpark Adrichem.
2. **Regionale samenwerking:** de gemeente werkt nauw samen met verschillende regionale en landelijke partijen. Waaronder Liander, TenneT, provincie Noord-Holland, GreenBiz IJmond, Energieregio Noord-Holland Zuid en de IJmondgemeenten.
3. **Energiebesparing en slimmer gebruik:** daarnaast zet de gemeente in op de stimulering van zonnepanelen, de verduurzaming van bedrijventerreinen, energiebesparende maatregelen voor inwoners en bewustwording rondom energiegebruik. Ook wordt ingezet op naleving van de energiebesparingsplicht. De Omgevingsdienst IJmond voert hiervoor toezicht en controles uit, terwijl de gemeente een stimulerende en ondersteunende rol vervult richting ondernemers.
4. **Netbewuste gebiedsontwikkeling en flexibiliteit.** Bij nieuwe ontwikkelingen wordt steeds nadrukkelijker gekeken naar mogelijkheden zoals netbewust bouwen, slim laden en het beperken van piekbelasting.

Grijs voor Groen en Flextender

Op dinsdag 14 april 2026 heeft de Energyboard een brief verzonden aan bestuurders over de inzet van zogenoemde Flextenders en het principe 'Grijs voor Groen'. Deze brief is als bijlage toegevoegd aan dit raadsmemo (D-174116).

In de brief wordt toegelicht dat netbeheerders tijdelijke maatregelen onderzoeken om het elektriciteitsnet te ontlasten en zo meer ruimte te creëren voor woningbouw, verduurzaming en economische ontwikkelingen. Eén van deze maatregelen betreft het principe 'Grijs voor Groen', waarbij tijdelijk gebruik wordt gemaakt van installaties die werken op gas of (bio)diesel om piekbelasting op het elektriciteitsnet op te vangen. Hoewel dit niet de gewenste eindsituatie is, kan deze tijdelijke inzet bijdragen aan het voorkomen van overbelasting van het elektriciteitsnet en het beperken van vertragingen door netcongestie.

Daarnaast werken netbeheerders met zogenoemde Flextenders, waarbij bedrijven tijdelijk flexibel vermogen beschikbaar stellen op momenten dat het elektriciteitsnet zwaar belast wordt. Gemeenten spelen hierbij een belangrijke rol in het vinden van geschikte locaties en het afgeven van vergunningen.

Communicatiestrategie

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners moeten tijdig, duidelijk en met regelmaat over dit thema worden geïnformeerd. De communicatie richt zich daarbij op bewustwording, verwachtingsmanagement en het bieden van handelingsperspectief.

Onze communicatiestrategie richt zich op *gericht actief* communiceren, door informatie te plaatsen op relevante gemeentelijke webpagina's. We bieden praktische handelingsperspectieven en informeren het KCC en het energieloket voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, zodat zij met goede adviezen kunnen komen. Hierbij geven we duidelijk aan wat onze bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn. Maar vooral ook waarvoor we niet aan de lat staan, we kunnen namelijk geen voorrang geven voor bepaalde aansluitingen.

Perspectief en vooruitblik

De verwachting is dat de druk op het elektriciteitsnet de komende jaren verder zal toenemen. Tegelijkertijd wordt door netbeheerders gewerkt aan uitbreiding van hoogspanningsstations, nieuwe 380 kV-infrastructuur, verzwaring van bestaande stations en uitbreiding van ondergrondse kabelverbindingen. Deze uitbreidingen vragen veel ruimte, tijd en investeringen. Daarom wordt verwacht dat structurele verlichting van de congestieproblematiek pas richting 2038 zichtbaar wordt.

Tot die tijd blijft inzet nodig op energiebesparing, flexibiliteit, slimme energiesystemen, energiehubs, netbewuste gebiedsontwikkeling en regionale samenwerking.

Conclusie

Netcongestie ontwikkelt zich tot één van de belangrijkste ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken van de komende jaren. Het nieuwe ACM-prioriteringskader zorgt ervoor dat schaarse netcapaciteit anders verdeeld wordt. Dit heeft directe gevolgen voor inwoners, ondernemers, woningbouw en gebiedsontwikkeling. Voor gemeenten betekent dit een nieuwe rol waarin vroegtijdige afstemming, regionale samenwerking en communicatie steeds belangrijker worden.

De structurele oplossing ligt uiteindelijk in de uitbreiding van het elektriciteitsnet. Tot die tijd zet Beverwijk samen met regionale partners in op tijdelijke oplossingen, samenwerking, energiehubs, slimmer energiegebruik en het zoveel mogelijk beperken van maatschappelijke gevolgen.

Het college blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen en zal uw raad hierover blijven informeren.

Bijlage(n)

Brief provincie - Woningbouw en netcongestie (D-172582)

Uitgaande brief - Call to action provincie (D-171691)

Brief Energyboard - Grijs voor Groen (D-174116)

Provincie Noord-Holland

Gem. Beverwijk Ontv. datum: 30-04-2026 {}
Documentnr: D-172582 Zaaknr: Z-26-204010

Aan

Colleges van Burgemeester en Wethouders van gemeenten Noord-Holland

Kopie aan

Alliander - Joris de Groot (bestuurder)
Ministerie BZK - Jacos van Zelst (directeur Realisatie)
Klankbordgroep marktpartijen Noord-Holland
Metropoolregio Amsterdam - Pim van Vliet (interim -secretaris-directeur)
VNG - Sharon Dijksma (voorzitter)
IPO - Ina Adema (voorzitter)

Uw contactpersonen

Sabine Renders (BEL/Wonen)
Ellen van der Heijden (BEL/Energie)

Telefoonnummers +31652750533

sabine.renders@noord-holland.nl

+31653298659

heijdene@noord-holland.nl

Verzenddatum

28 APR. 2026

1/4

Kenmerk

MH7Y6ZDFVU6H-
761696788-962

Betreft: Woningbouw en netcongestie

Geacht college,

Op 1 januari 2026 is het herziene prioriteringskader van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) ingegaan. Voorheen was de capaciteit voor woningbouwprojecten min of meer 'onzichtbaar' geborgd in de kleinverbruik-reserveringen van netbeheerders. Na de overgangstermijn tot 1 juli 2026 worden kleinverbruik aansluitingen waaronder voor woningbouw op de wachtlijst geplaatst indien sprake is van netcongestie. Vanaf 1 juli 2026 wordt het voor kleinverbruik gereserveerde vermogen vrijgegeven aan prioritaire projecten op de wachtlijst. Per 2027 wordt de bestaande voor kleinverbruik gereserveerde capaciteit volledig vrijgegeven.

Wij maken ons zorgen over de beschikbaarheid van transportcapaciteit voor woningbouw in Noord-Holland, de voorgestelde wijze van vrijgeven van gereserveerd vermogen, het herziene prioriteringskader van ACM en de druk die dit legt op gemeenten. Door het nieuwe ACM-kader is de kans groot dat veel woningbouwprojecten in de wachtrij belanden. Dit zorgt voor nog langere wachttijden voor de vele mensen die dringend een woning nodig hebben.

Als provincie zetten wij ons in om alle woningbouwplannen in Noord-Holland tijdig te voorzien van transportcapaciteit. Gezien de (afnemende) beschikbaarheid van transportcapaciteit en de noodzaak om woningbouw te versnellen hechten we belang aan het principe 'first ready – first serve'. Van belang is dat er transportcapaciteit beschikbaar is voor de woningen die daadwerkelijk in de toekomst worden gerealiseerd. De doorlooptijden van

woningbouwplannen kunnen onderling sterk verschillen. Daarnaast worden deze plannen in belangrijke mate bepaald door het wel of niet direct kunnen beschikken over grondposities voor woningbouw door gemeenten en/of ontwikkelaars. Ook kunnen er gedurende het ontwikkelproces van woningbouw knelpunten ontstaan, waarbij er verschil is in de termijnen waarop deze kunnen worden opgelost.

Eerder aanvragen - batchgewijs

Na intensieve lobby vanuit onder meer Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het IPO heeft ACM voor woningbouw een opening geboden voor een nieuwe reserveringsmethode (genoemd 'Eerder aanvragen'). Momenteel wordt in IPO-verband met onder meer het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) en VNG en in afstemming met ACM gewerkt aan deze methode. Doel is uiterlijk in mei 2026 meer duidelijkheid hierover te geven.

Door de methode 'Eerder aanvragen' hebben gemeenten de mogelijkheid om in een zeer vroeg stadium van planvorming netcapaciteit aan te vragen voor toekomstige woningbouw (en onderwijs). Deze methode zal op 1 oktober aanstaande in werking treden. Vanaf dat moment worden aanvragen voor woningbouw door gemeenten op volgorde van ontvangst in behandeling genomen door de netbeheerder. Dit kan tot gevolg hebben dat gemeenten en ontwikkelaars (ook onderling) elkaar gaan beconcurreren voor aansluitingen wat in onze ogen onwenselijk is.

Om dit te voorkomen, wil de provincie gemeenten in dit proces faciliteren. Daarom stellen wij voor om voor woningbouw een batchgewijze aanpak te hanteren. De provincie is daarbij bereid een coördinerende rol op zich te nemen. Door de batchgewijze aanvraag voorrang te geven op individuele aanvragen ontstaat er een gelijk speelveld voor gemeenten waarbij uitvoeringskracht geen rol speelt. Voor het samenstellen van een batch maken wij gebruik van de data uit onze monitor plancapaciteit woningbouw Noord-Holland (MPC) en onze 'PPM-cyclus'. De MPC is in november 2025 geactualiseerd door alle gemeenten en bevat informatie over woningbouwplannen. Via de MPC-aanpak en inzet kunnen wij helpen om ervoor te zorgen dat alle plannen van gemeenten worden meegenomen en op 1 oktober aanstaande, bij voorkeur in één batch, worden aangevraagd.

Momenteel werken we aan de implementatie van een nieuw systeem (Clappform) voor de MPC. De gegevens uit de MPC van november jl. zijn in het nieuwe systeem gezet. In mei aanstaande is de nieuwe MPC gereed en kunnen gemeenten de projectinformatie en plancapaciteit actualiseren. Omdat het een nieuw systeem betreft, worden gemeenten hierbij begeleid door Clappform en provincie. Wij vragen u om de actualisatie van projectinformatie en plancapaciteit ambtelijk voor te bereiden zodat de

nieuwe MPC in de zomer geheel up to date is. Ook willen wij vragen om binnen uw college voor de zomer het besluit te nemen dat uw gemeente via de batchgewijze aanpak transportcapaciteit aanvraagt bij de netbeheerder. De provincie faciliteert het proces met de MPC.

Verder zijn we in IPO-verband in gesprek met onder meer VNG en BZK om ervoor te zorgen dat alle toekomstige woningbouwplannen op basis van objectieve criteria in een volgorde worden gezet. Doel is in mei 2026 meer duidelijkheid hierover te geven.

Beschikbare transportcapaciteit

De druk op het elektriciteitsnet in Noord-Holland neemt toe. Of prioritaire aanvragen voor woningbouw ook daadwerkelijk aangesloten kunnen worden, hangt af van de transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. Dit kan regionaal verschillen. Naar aanleiding van de ontwikkelingen rond het herziene prioriteringskader van ACM is het voor gemeenten, ontwikkelaars en woningcorporaties van belang om te weten of de woningbouwplannen onder druk komen te staan en zo ja op welk moment. We hebben Liander verzocht informatie te verstrekken over de onderstations in Noord-Holland. Doel is zo spoedig mogelijk duidelijkheid te creëren ten aanzien van de beschikbare transportcapaciteit voor woningbouwplannen in alle gemeenten in Noord-Holland. Op basis hiervan kan worden bepaald welke (tijdelijke) maatregelen getroffen kunnen worden om de woningbouwplannen in uw gemeente te realiseren. De provincie wil en kan hierbij ondersteunen¹.

Aanvragen tot 1 juli as.

We wijzen u nadrukkelijk op het feit dat woningbouwplannen in uw gemeente tot 1 juli 2026 via het huidige systeem nog kunnen worden aangemeld bij [Mijnaansluiting.nl](https://mijnaansluiting.nl). en adviseren u contact op te nemen met de netbeheerder over de voorwaarden².

Tot slot

De dynamiek in het lopende proces rond het herziene prioriteringskader van ACM is groot. Door de batchgewijze aanpak en onze coördinerende rol hierbij willen wij de verdeling van de schaarse transportcapaciteit voor woningbouw in Noord-Holland goed borgen. Via de MPC-aanpak en inzet kunnen wij helpen om ervoor te zorgen dat er geen woningbouwplannen van gemeenten in Noord-Holland worden vergeten en meteen op 1 oktober aanstaande, bij voorkeur in één batch, worden aangevraagd.

¹ Zo heeft de provincie in 2025 cofinanciering geregeld voor de aanschaf van een batterij om 44 woningen van woningcorporatie Parteon in Zaandam van elektriciteit te voorzien.

² Een voorwaarde die veel netbeheerders stellen is een officieel adres (huisnummerbesluit) wanneer u een nieuwe, permanente aansluiting aanvraagt. Dit huisnummerbesluit moet de gemeente registreren in de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) uiterlijk 4 werkdagen na het verlenen van de technische vergunning of het akkoord op de bouwmelding.

Verder werken wij als provincie aan de onderliggende oorzaak met betrekking tot de schaarse transportcapaciteit voor elektriciteit. In samenwerking met de netbeheerder en gemeenten zetten wij in op het versnellen van het bouwen en uitbreiden van de elektriciteitsinfrastructuur, het beter en slimmer benutten van het huidige net en werken we richting een robuust energiesysteem van de toekomst.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

plv.

Provinciesecretaris
H.J. Scharman

Voorzitter
A.Th.H. van Dijk

Deze beslissing is namens Gedeputeerde Staten genomen door het lid van het college dat met dit onderwerp is belast

Meer informatie

<https://vng.nl/artikelen/eerder-aanvragen-in-het-bouwproces>

<https://www.liander.nl/grootzakelijk/energietransitie/maatschappelijk-prioriteren>

<https://www.liander.nl/voor-projectontwikkelaars>

<https://www.liander.nl/voor-overheid-en-gemeenten>

April 2026

Geachte leden van de raad,

Het elektriciteitsnet kan de toegenomen vraag naar stroom niet meer aan. Oorzaak is de toenemende vraag naar elektriciteit, vooral door bedrijven die in het licht van de energietransitie kiezen voor stroom ter vervanging van fossiele brandstoffen. Daarnaast gebruiken huishoudens steeds meer elektriciteit voor onder meer warmtepompen en laadpalen. Hierdoor ontstaan op piekmomenten stroomfiles en neemt de kans op storingen toe. Dit heet netcongestie. De komende jaren is er niet genoeg capaciteit beschikbaar voor bedrijven, ondernemers of instellingen die een nieuwe of zwaardere aansluiting willen. Zij komen op een wachtlijst. De verwachting is dat de netcongestie in veel gebieden in Noord-Holland nog minstens tien jaar aanhoudt.

Bouwen blijft de belangrijkste structurele oplossing

Om op lange termijn de druk op het elektriciteitsnet te verminderen, verzwaren netbeheerders het bestaande net met meer en dikkere ondergrondse kabels en stroomlijnen in masten. Daarnaast bouwen zij diverse nieuwe elektriciteitsstations en verzwaren zij bestaande stations. Deze bouwopgave is groot en neemt veel tijd in beslag. Het vinden van ruimte is daarbij de belangrijkste bottleneck. Om in de tussentijd meer ruimte op het elektriciteitsnet te creëren, wordt gewerkt aan verschillende tijdelijke maatregelen. Eén maatregel is de inzet van regelbaar vermogen om het net op piekmomenten te ontlasten. Wanneer de netbeheerder via een (Europese) aanbesteding aan bedrijven vraagt om dit regelbaar vermogen te leveren, noemen zij dit een Flextender.

Grijs voor groen

Om het elektriciteitsnet tijdelijk te ontlasten, kan op sommige plekken gebruik worden gemaakt van installaties die werken op gas of (bio)diesel. Dat is niet de gewenste eindsituatie, maar een tijdelijke oplossing om ruimte te creëren op het elektriciteitsnet. Dit wordt ook wel omschreven als tijdelijk 'grijs voor groen': door tijdelijk gebruik te maken van deze installaties kan de energietransitie doorgaan, het draagt bij aan het voorkomen van overbelastingen én nieuwe woningen, bedrijven en andere aansluitingen kunnen eerder worden gerealiseerd. Een uitgebreide toelichting vindt u in de bijgevoegde Q&A.

Flextender voor tijdelijk flexibel vermogen

Een Flextender is een Europese aanbesteding waarbij netbeheerders bedrijven vragen om tijdelijk extra elektriciteit te leveren of juist minder stroom te gebruiken. Dat gebeurt op momenten dat het elektriciteitsnet erg druk is. Bedrijven kunnen hiervoor bijvoorbeeld mobiele batterijen of generatoren inzetten. Zo zorgen zij ervoor dat het elektriciteitsnet tijdelijk minder wordt belast. Op 1 april 2026 heeft Liander de Europese aanbesteding voor een Flextender gepubliceerd. Daarvanuit worden raamcontracten gesloten met maximaal tien marktpartijen. Vanuit deze contracten kan vervolgens op specifieke locaties flexibel vermogen worden ingezet binnen het gehele verzorgingsgebied van Liander. Dit vermogen kan worden ingezet voor het verlichten van zowel Liander als TenneT congestieknelpunten.

Belangrijke rol voor gemeenten

Deze ontwikkeling raakt gemeenten, omdat ruimte gevonden moet worden om deze installaties te plaatsen en omdat gemeenten bevoegd gezag zijn om vergunningen te verlenen. Om dit proces snel en soepel te laten verlopen, is er nauwe samenwerking en afstemming tussen netbeheerders en gemeenten nodig. De komende periode werken netbeheerders verder aan de aanbesteding en het in beeld brengen van mogelijke locaties. Wanneer er meer duidelijkheid is over de uitwerking in de regio, wordt uw raad opnieuw geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

College van B&W

Provincie Noord-Holland
T.a.v. Gedeputeerde A. Gielen
Postbus 3007
2001 DA Haarlem

documentnummer
D-171691 / Z-26-203718

team
Ruimtelijk beleid

Beverwijk
16 april 2026

uw kenmerk/uw brief van

behandeld door
A. Schelling

verzonden

onderwerp

23 APR. 2026

Call to action: regionaal dossier netcongestie, ACM prioriteringskader

Geachte mevrouw Gielen,

Netcongestie maakt dat transportcapaciteit op het elektriciteitsnet een schaars goed is geworden. Om de schaarste te verdelen is er door de ACM een prioriteringskader opgesteld waarin bepaald is welke ontwikkelingen prioriteit krijgen. De verdeling van het schaarse goed 'transportcapaciteit' krijgt daarmee een sturende invloed op gebiedsontwikkelingen, waaronder woningbouw en de energietransitie zelf. Ondernemers en commerciële voorzieningen hebben geen prioriteit en staan achteraan in de wachtrij.

Wij maken ons hier grote zorgen over. Wij voorzien grote maatschappelijke en economische gevolgen waarbij ontwikkelingen massaal stilvallen. Een situatie vergelijkbaar met het stikstofdossier.

In de huidige plannen worden individuele partijen en gemeenten tot 'probleemeigenaar' gemaakt op dit dossier. Gemeenten moeten met grote spoed een aanvraag de deur uitdoen voor prioriteit en een plek op de wachtlijst voor alle geplande en verwachte gebiedsontwikkelingen. Dit is een onwenselijke situatie. Elektriciteitsnetten zijn gemeente overstijgend. Keuzes voor de realisatie van projecten in de ene gemeente hebben consequenties voor de staat van het elektriciteitsnet en het al dan niet kunnen realiseren van projecten in andere gemeenten.

Gemeenten worden daarom officieus verzocht onderling af te stemmen met elkaar. Dit is op de korte termijnen waarop de aanvragen gedaan moeten worden niet realistisch. Vooral omdat de voedingsgebieden van elektriciteitsnetten anders zijn vormgegeven dan de reguliere regionale samenwerkingsvormen van gemeenten (IJmond, ZaWa, ...). Bovendien kan in tijden van schaarste niet alles. Gemeenten zijn hierdoor ook elkaars concurrent.

Het lijkt ons noodzakelijk dat er een belangenafweging wordt gemaakt in noodzaak/wenselijkheid van (gebieds-)ontwikkelingen op een grotere schaal dan de individuele gemeente. In de huidige werkwijze van ieder voor zich ontstaat een ongewenste concurrentie tussen gemeenten en een ongewenste willekeur op welke plannen wel en niet door kunnen gaan. Daar is én het elektriciteitsnet én de gebiedsontwikkeling én de maatschappij op geen enkele manier mee geholpen.

Deze opgave vraagt dan ook om gemeente-overstijgende regie. Regie naar 'boven' toe in de onderhandelingen met het Rijk, VNG, IPO en netbeheerders. En regie naar 'onderen' om dit verdelingsvraagstuk zo goed mogelijk te laten verlopen en het gat tussen beleid en uitvoering te dichten. Wij verwachten van de provincie Noord-Holland dat zij hierin proactief handelt en haar verantwoordelijkheid pakt.

Als IJmond-gemeenten roepen wij de provincie op om op het dossier netcongestie/ACM-prioriteringskader zo spoedig mogelijk een regierol te pakken in het organiseren van de nodige samenwerking en afstemming tussen de gemeenten.

Hoogachtend,

gemeentesecretaris,

de burgemeester,

A. Heiner

drs. M.E. Smit

Bijlage(n): geen

Een kopie van deze brief gaat naar Taskforce energie infrastructuur noord-holland.